

## O ADMIRABILĂ ANIVERSARE

AUREL DORCU

Apariția unei instituții culturale în viața comunității este un eveniment major, întrucât contribuie la îmbogățirea și înnobilarea vieții spirituale a oamenilor.

Un asemenea eveniment se petrecea în orașul Botoșani în urmă cu cincizeci de ani, când prin inițiativa, entuziasmul și strădania muzicianului Max Weber, împreună cu un grup de melomani asemeni lui, a fost înființată Filarmonica din orașul nostru.

Concertele aveau loc în sala mare a Teatrului "Minai Eminescu", iar auditoriul foarte numeros și select. De fiecare dată sala de concert era neîncăpătoare, pentru că în Botoșani trăiau foarte mulți intelectuali cu deschidere și cultură artistică, formați în climatul din prima jumătate a secolului trecut. Fără exagerare, fiecare concert din acei ani însemna o veritabilă sărbătoare intelectuală pentru noi. Cu vremea prietenii vârstnici ai Filarmonicii s-au rărit și auditoriul a prins să se restrângă, până când tinerii actuali au fost atrași spre muzica bună, muzica cultă în primul rând.

Cu sensibilitatea care mă caracterizează și cu prietenia mea pentru literatură și arte plastice, am fost atras spre muzica Filarmonicii de la apariția ei și am rămas apropiat, fidel, entuziast, de atunci până în prezent. Atât de entuziast, încât aștept cu nerăbdare ziua de vineri și sufăr realmente în lunile de vară, când stagiunea este închisă. Și poate n-ar trebui, întrucât dispun de foarte multă muzică de valoare, imprimată (majoritatea lucrărilor tuturor marilor compozitori ai lumii). Dar audiția muzicii imprimate, deși îmi oferă interpretări de excepție, mă lipsește de fiorul viu, de atmosfera trăită în sala de concert, atmosferă creată de interpreți și de publicul care trăiește muzica împreună cu membrii orchestrei. Obişnuiesc să le spun celor din jur: *„prefer muzica vie în raport cu muzica conservată”*.

Am încercat să antrenez și pe unii dintre elevii mei de la Colegiul Național „A. T. Laurian” la manifestările Filarmonicii. Încercarea mi-a fost facilitată de faptul că m-am preocupat în anii de profesorat și de educația estetică a elevilor, prin frecvente prezentări de muzică cultă și de artă plastică. Sensibilizați și inițiați pe tărâmul muzelor, unii elevi au simțit și nevoia concertelor Filarmonicii și au rămas îndrăgostiți de muzica cultă. Exemplul semenilor contează mult în viața fiecăruia. Eu m-am apropiat de marea muzică și la îndemnul și exemplul unor intelectuali de vază, melomani avizați. Familia doctorului Dreuthel, în primul rând. Datorez nespus

memoriei lor. Ecoul muzicii ascultate de mine în sălile de concert și prin muzica cultă imprimată s-a regăsit și în prezentările mele de muzică și pictură, românească și universală, prezentări bilunare, timp de mai bine de 10 ani, 1990 – 2001, din cadrul Muzeului județean Botoșani, manifestări inspirate din arta principalelor epoci și curente de la Renaștere, Baroc, Clasicism, Romantism, către arta modernă. Sălile pline de prieteni ai frumosului artistic, tineri și vârstnici, elevi, studenți, oameni de diferite profesii au însemnat un pandant de emoție și cultură artistică pentru bucuriile muzicii oferite de concertele Filarmonicii noastre.

Viața artistică a Filarmonicii Botoșani a fost variată, complexă și cu rezultate interpretative cu caracter de satisfăcător, de bine și uneori de foarte bine. Totul a depins de componența colectivului orchestrei, de pregătirea lor profesională, de seriozitatea și dăruirea cu care au privit actul interpretativ, de valoarea și dăruirea dirijorilor, de valoarea soliștilor. În primii ani, calitatea de muzicieni amatori ai unora dintre filarmoniști era compensată cu brio de entuziasmul și dăruirea lor interpretativă. Un concert dirijat de către Emanoil Elenescu, Ion Baci, Petre Sbârcea, Radu Paladi, Ilarion Ionescu-Galați, Dumitru Goia, apărea cu evidentă tentă de firesc și încântare, în raport cu un concert ascultat în săptămânile precedente! Pregătirea dirijorului, intuirea justă a lucrărilor și trăirea muzicii în cauză, seriozitatea și exigența repetițiilor, harul de a transmite frumusețea și mesajul muzicii, toate conferă firesc, elevație, încântare. Când în sala de concert i-am admirat pe Ion Voicu, Valentin și Ștefan Gheorghiu, pe Ștefan Ruha, pe Radu Aldulescu și Vladimir Orlov, pe Dan Grigore, David Ohanezian, Dan Iordăchescu, am cunoscut veritabile momente de emoție artistică, clipe de neuitat până astăzi și prezența orchestrei a fost la înălțime, în vecinătatea soliștilor de excepție. Aveam puțin peste 20 de ani, când l-am ascultat pe Ion Voicu la Botoșani. Nu-l mai ascultasem direct niciodată. Am fost atât de impresionat, încât, cum eram educat din familie în spirit religios și cum doream de totdeauna să-l simt palpabil pe Dumnezeu, am avut atunci senzația că El mi s-a arătat.

Momente memorabile în viața Filarmonicii, Festivalurile anuale, autumnale, George Enescu, cu prezența unor opusuri enesciene, cu sesiuni de comunicări interesante și cu invitați de marcă, interpreți și muzicologi. Volumele tipărite anual întregesc omagiul enescian. Și totuși muzica compozitorului genial, unul din cei patru, cinci compozitori de maximă importanță din secolul trecut, pe plan mondial, se interpretează puțin în Botoșani și în țară. Motivul principal îl constituie interesul scăzut al colectivelor de conducere al instituțiilor muzicale de resort și nu interesul publicului meloman, pentru care muzica în cauză interesează și place. Nu cred nici că interpretarea ei, cu mici excepții, este dificilă. Să ascuți în orașul lui Enescu într-un an de zile numai Rapsodiile sale, Preludiul la unison din Suita pentru Orchestră Nr. 1, op.9 (și nu întreaga suită, care numai astfel se definește ca o lucrare deosebită) și rar câte o simfonie, este o situație de neconceput. Poate o simplă formalitate și nu o atitudine de prețuire îndreptățită, pentru cel mai mare compozitor român. Vă supărați

pe mine dacă vă îndemn să încercați să programați în fiecare lună câte o lucrare enesciană? Sunt sigur că este posibil, că veți fi mândri de asemenea realizare și veți avea ecou de simpatie și de urmat și în alte centre muzicale din țară. Exemplul austriecilor și al polonezilor pentru muzica lui Mozart și Chopin ne îndeamnă să cutezăm și să izbutim.

Nu vă supărați pe mine, sunt sigur, nici dacă vă solicit să reveniți la programele mai diversificate, de până nu demult. Mozart și Bethoven sunt corifeii marii muzici, dar prezența aproape săptămână de săptămână în concert, scade interesul și emoția pentru muzica lor, pentru muzică în general. Pe când din nou Stavinski, Bartok, Mahler, Prokofiev, Richard Strauss? Și programele camerale sunt puține și rare. Nu demult un cvartet propriu, de coarde, ne încânta. Să nu uităm că muzica de cameră este poate mai valoroasă decât muzica simfonică sau de operă, implicând o factură superioară; când e compusă și când este interpretată. Aici perfecțiunea se impune indiscutabil.

Privind retrospectiv peste cei 50 de ani de viață frumoasă ai Filarmonicii din Botoșani, voi spune puțin altfel decât Emil Cioran, care, spre a sublinia rolul real al muzicii lui Bach, pentru a ne apropia mai mult de Dumnezeu, prin caracterul ei de înaltă spiritualitate și meditație („*Dumnezeu, scria Cioran, datorește mult lui Bach*”), voi spune că noi, iubitorii de frumos din Botoșani, am fost și suntem datori Filarmonicii noastre pentru că ne-a și favorizat apropierea de Dumnezeu, făcându-ne mai sensibili, mai buni, mai umani. Cu atât mai important când ne gândim că puține orașe din țară se bucură de prezența unei asemenea instituții de cultură.

De aceea îi urăm Filarmonicii Botoșani:

„Vivat, crescat, floreat!”